

MACHCEWICZ Jan (1892-1923). Inż. elektryk, pionier polskiej radiotelegrafii i radiotechniki, porucznik łączności, wykładowca i autor podręczników i artykułów naukowych. Kier. Wojskowych Warsztatów Radiotelegraficznych w Forcie Mokotowskim w Warszawie. Uczestnik Zjazdu Założycielskiego SEP (1919). Członek założyciel Stowarzyszenia Radiotechników Polskich. (1921). Ur. 29 X w Tepliku k. Humania na Podolu, syn Ignacego (lekarza) i Józefy z Kotaszewiczów. Gimnazjum filologiczne w Żytomierzu ukończył ze złotym medalem. Studiował radioteleografię na Wydz. Elektromechanicznym Politechniki w Petersburgu. Pracę dypl. pt. „Sieć radiotelegraficzna na terenie Królestwa Polskiego i centralna radiostacja w Warszawie” obronił 2 IX 1918. Podczas studiów działał w Stow. Studentów Polaków Politechniki Petersburskiej, był przew. Ogólnostudenckiej Kasy Polskiej, a po powrocie do kraju – członkiem Koła Politechników Petersburskich w Warszawie. Na pocz. 1919 r. został

kierownikiem Wojskowych Warsztatów Radiotelegraficznych a następnie zastępcą kier. Centralnych Zakładów Radiotelegraficznych. Jednocześnie był p.o. kierownika Wojskowego Laboratorium Telegraficznego przy PW. Na stanowiskach tych wykazał duży zasób wiedzy radiotechnicznej, i skupił wokół siebie wielu młodych entuzjastów i adeptów radiotechniki, jak np. Janusz Groszkowski czy Antoni Krzyczkowski. W międzyczasie uzyskał stopień por. Wojsk Łączności po przeszkoleniu w Szkole Podchorążych w W-wie. Wykładał teorię radiotelegrafii na kursach oficerskich, a od I 1922 r. – radiotechnikę w szkole radiotelegraficznej zorganizowanej przy YMCA. Na wiosnę 1922 r. został ekspertem w Państwowym Komitecie Radiotechnicznym i brał udział w opracowaniu projektu ustawy nt. prywatnej radiotelegrafii i szkolnictwa radiotechnicznego. W stowarzyszeniu Radiotechników Polskich był wiceprezesa. Mimo młodego wieku, napisał wiele książek, jak np.: „Teoria radiotelegrafii” – W-wa 1919, „Radiotelegrafia i radjofonja w Polsce” – W-wa 1923, „O czym radiotelegrafista wojskowy wiedzieć powinien” – J. Machcewicz i J. Groszkowski, „Radiotelegrafia i Radjotelefonja. Krótki i przystępny podręcznik radiotechniki” – nakł. J. Lisowskiej, W-wa 1923, str. 136, rys. 102; oraz skryptów i artykułów, jak np.: „Radiotechnika w zarysie opisowym. Kurs Szkoły Radiotelegraficznej YMCA” – str. 350, „Radiotelegrafia. Krótki zarys zasad teoretycznych” – W-wa 1919, str. 285. Nakładem Oficerów Wojsk Radiotelegraficznych, „W sprawie sieci radiotelegraficznej na terytorium Państwa Polskiego” – Życie Gospodarcze, 1919, nr 9, 10, 11, 12; „Radjogoniometr wskazówkowy” – Przegląd Elektryczny 1922, nr. 9; „System uziemienia a moc stacji nadawczej” – Przegląd Radiotechniczny 1923, nr. 6, 8. Jesienią 1922 r. został oddelegowany do Ecole Supérieure d'Electricite w Paryżu na roczny kurs radiotechniczny. Po powrocie, miał otrzymać Katedrę Radiotechniki w nowoorganizowanej Głównej Szkole Artylerii i Inżynierii. Niestety zachorował na gripę i dnia 16 I 1923 r. zmarł w Paryżu. Został pochowany na cmentarzu Nouveau Cimetière de Billancourt.

Katastrofa w Czarnobylskiej Elektrowni Jądrowej 26 kwietnia 1986 r.

Czarnobylska EJ leży w pobliżu miasta Prypeć na Ukrainie, 18 km na północny zachód od miejscowości Czarnobyl, 16 km od granicy ukraińsko-białoruskiej i około 110 km od Kijowa. W skład tej EJ wchodziły cztery reaktory typu RBMK-1000, każdy o maksymalnej mocy 1 GWe uruchomione w latach (1977-1983). Doszło do zniszczenia rdzenia reaktora, następnie do eksplozji wodoru i tlenu, która zniszczyła budynek czwartego reaktora. Doprowadziło to do zapłonu grafitowych bloków izolujących reaktor, które płonęły przez 9 dni, uwalniając do atmosfery największej izotopów promieniotwórczych. Skażeniu promieniotwórczemu uległ obszar od 125 do 146 tys. km² terenu na pograniczu Białorusi, Ukrainy i Rosji. Wyemitowana chmura radioaktywna rozprzestrzeniła się po całej Europie. Z powodu skażenia ewakuowano i przesiedlono ponad 350 000 osób. Przyczyną katastrofy były błędy konstrukcyjne reaktora skonstruowanego do celów wojskowych (produkcja plutonu) – w razie awarii następował samoczynny wzrost mocy reaktora. Po katastrofie utworzono zamkniętą strefę buforową o pow. 2,5 tys. km² i wysiedlono z niej wszystkich mieszkańców. W promieniu 10 km od elektrowni utworzono strefę „szczególnego zagrożenia”, a w promieniu 30 km strefę „o najwyższym stopniu skażenia”. Skażeniu uległo 9% obszaru Ukrainy. Z uprawy rolnej wyłączono 100 000 hektarów ziemi rolnej.

Zobacz <http://apw.ee.pw.edu.pl>

ajm

Sekcja Automatyki
i Pomiarów OW SEP

ZAPROSZENIE

na uroczyste

XX SEMINARIUM WEP

poświęcone pamięci

Wybitnego Elektryka Polskiego

Jana MACHCEWICZA (1892-1923)

20 lutego 2019 r. godz. 16:00 – 19:40

w sali konferencyjnej

Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej,

gmach Starej Kotłowni (sale 4 i 5)

przy Placu Politechniki 1 w Warszawie

XX SEMINARIUM SAiP OW SEP
z serii **WEP**
(**Wybitni/Wielcy Elektrycy Polscy**)

Poświęcone
Wybitnemu Elektrykowi Polskiemu

Janowi MACHCEWICZOWI
(1892-1923)

GOŚCIE HONOROWI

Prezes SEP — Piotr Szymczak,
Dziekan Wydziału Elektrycznego PW — Lech Grzesiak
Prezes OEIT SEP — Zbysław Kucza
Prezes OW SEP — Ryszard Marcińczak

KOMITET ORGANIZACYJNY

Andrzej Marusak — *przewodniczący*
Robert Borysik
Paweł Krajewski
Piotr Marusak

SEKCJA AUTOMATYKI I POMIARÓW Oddziału Warszawskiego
Stowarzyszenia Elektryków Polskich
ul. Czackiego 3/5, 00-043 Warszawa, lok. 140
tel. 22-827-38-46, <http://apw.ee.pw.edu.pl/>
e-mail: biuro@sep.warszawa.pl

100-lecie
Stowarzyszenia Elektryków Polskich

PROGRAM

OTWARCIE SEMINARIUM — godz. 16:00, sala 4
wystąpienia gości honorowych (ok. 5')

REFERAT OKOLICZNOŚCIOWY — godz. 16:05 do 16:30

„Jan MACHCEWICZ (1892-1923) — inżynier elektryk,
pionier polskiej radiotelegrafii i radiotechniki, porucznik łączności, wykładowca i autor podręczników”
— *Andrzej Marusak*, dr inż., *Przewodniczący SAiP OW SEP* (20')

Dyskusja (5')

REFERAT TECHNICZNY — od godz. 16:30 do 18:35

„Awaria czarnobylska w relacjach
naocznych świadków”
— *Marek Rabiński*, dr inż. —
Narodowe Centrum Badań Jądrowych (125' z dyskusją)

ZAKOŃCZENIE SEMINARIUM — godz. 18:35

POCZĘSTUNEK — od godz. 18:35 do 19:40, sala 5